

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Wstęp do archeologii - wykład , PG_00200151						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	1	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Seweryn Rzepecki				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		18.0	50
Cel przedmiotu	Wprowadzenie do podstawowych zagadnień dyscypliny. Umiejscowienie archeologii w kontekście nauk historycznych i antropologicznych. Kształtowanie pojmowania źródeł archeologicznych i procesów źródłotwórczych. Przybliżenie historii interpretacji archeologicznych, jako historii dostrzegania różnorodności źródeł archeologicznych powiązanej z koncepcjami narracji archeologicznej. Wprowadzenie do ochrony dziedzictwa archeologicznego i postrzegania społecznego kontekstu archeologii.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Rozwiązuje podstawowe zagadnienia z zakresu studiów archeologicznych w umiejętny sposób dobierając i weryfikując dane. Potrafi ocenić poprawność podstaw źródłowych i metodologicznych interpretacji w archeologii.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W01] Zna i rozumie wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu archeologii oraz podstawowe ujęcia teoretyczne służące wyjaśnieniu zależności między nimi. Posiada tym samym podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Zna i rozumie miejsce archeologii wśród innych dziedzin nauki, definiuje najważniejsze etapy w rozwoju dyscypliny oraz opisuje różnice pomiędzy wiodącymi nurtami teoretycznymi. Potrafi przedstawić podstawowe metody datowań stosowane w archeologii, opisać procesy formowania się stanowisk archeologicznych. Rozróżnia podstawowe relikty na stanowiskach archeologicznych w tym kategorii źródeł ruchomych i nieruchomych. Wyjaśnia znaczenie badań archeologicznych dla ochrony dziedzictwa kulturowego oraz budowania wiedzy o przeszłości.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W04] Zna główne kierunki badań archeologicznych, takich, jak archeologia procesualna, kognitywna, kontekstualna, gender studies	Zna różne kierunki badań archeologicznych i rozumie ich znaczenie w procesie budowania interpretacji oraz narracji archeologicznej.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści z zakresu podstaw archeologii.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[ARCHL3_W07] Zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	Zna i rozumie rolę badań archeologicznych dla rozwoju kulturowego ludzkości oraz wyjaśnia różnice statusu archeologii w różnych kręgach kulturowych współczesnego świata z uwzględnieniem kontekstu politycznego czy religijnego.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja
Treści przedmiotu	Co to jest archeologia? Między humanistyką a naukami przyrodniczymi. Podstawowe pojęcia archeologii i nauki pomocnicze archeologii. Narracje w archeologii: Ewolucjonizm klasyczny, Archeologia historyczno-kulturowa, Dyfuzjonizm i migracjonizm, Funkcjonalizm i archeologia procesualna, Strukturalizm, Archeologia kognitywna. Archeologia postprocesualna. Granice i przyszłość archeologii, Źródła archeologiczne i procesy źródłotwórcze, Wykopaliska archeologiczne, jako sposób poznawania przeszłości, Datowanie w archeologii, Analizowanie przeszłości -Od arte- do ekofaktów, Klasyfikacje w archeologii, Społeczny kontekst archeologii. Do kogo należy przeszłość?, Archeologia tożsamości, Ochrona dziedzictwa archeologicznego. Etyka w archeologii.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowe wiadomości z zakresu pradziejów powszechnych, umiejętność samodzielnej lektury.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin/test	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Ashmore, W., R.J. Sharer, R.J., Odkrywanie przeszłości. Wprowadzenie do archeologii. Krakow: Avalon, 2008 Renfrew, C., Bahn, P., Archeologia. Teorie, metody, praktyka. Prószyński i s-ka, 2002 Johnson, M., Teoria archeologii. Wprowadzenie. Krakow: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2013	
	Uzupełniająca lista lektur	Barnard, A., Antropologia. Zarys teorii i historii. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 2006	
	Adresy eZasobów		

Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<ol style="list-style-type: none">1. Czym jest nauka?2. Co jest źródłem wiedzy w archeologii?3. Czym jest paradygmat? Jakie są podstawowe paradygmaty stosowane w archeologii?4. Podstawowe zasady ochrony dziedzictwa archeologicznego.5. Społeczny kontekst archeologii.
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.